

Laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2026–2029

Hyväksytty 2.2.2026 Kempele

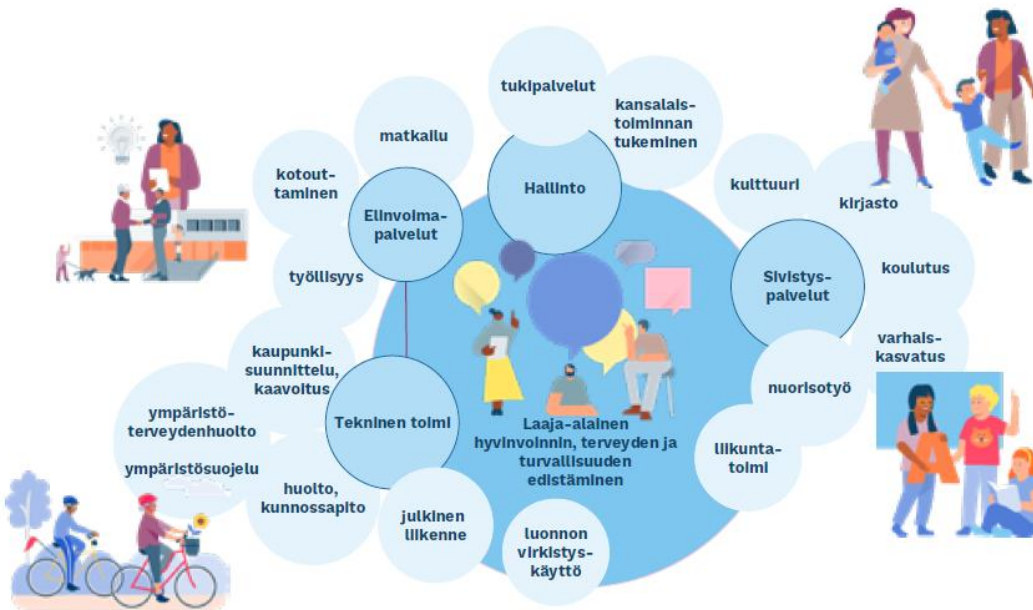

1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan perustehtävä	3
2 Kuvaus Kempeleestä hyvinvoinnin ja terveyden näkökulmasta.....	4
3 Miten voin edistää omaa ja läheiseni hyvinvointia sekä turvallisuutta?.....	10
4 Miten laaja hyvinvointikertomus ja –suunnitelma on tehty Kempeleessä?	11
5 Hyvinvointikertomus: Miten kempeleläiset voivat?	12
5.1 Lapset ja lapsiperheet	12
5.2 Nuoret.....	12
5.3 Työikäiset	14
5.4 Ikäihmiset.....	14
5.5 Järjestöt ja yritykset.....	15
6 Miltä Kempeleen turvallisuus näyttää?	17
7 Arvio toteutuneesta hyvinvoinnin edistämistoiminnasta	18
8 Hyvinvointisuunnitelma: Mihin Kempeleessä keskitytään vuosina 2026–2029?.....	19
9 Mistä löydän lisätietoa ja keneltä voin kysyä lisää?	20
Lähteet	21

1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan perustehtävä

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnalle lakisääteinen tehtävä, joka on määritelty [kuntalain](#) 1 pykälässä. Kempeleessä **hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan perustehtävä ja sen edistäminen kuuluu kaikille**. Kunnan päätöksenteko ja johtaminen tähtäävät kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen. Hyvinvointialueuudistuksen myötä kuntien hyvinvointityötä on tarkennettu Kuntaliiton toimesta. Alla oleva kuva kertoo, missä kaikissa kunnan palveluissa hyvinvointityötä tehdään. (Kuntaliitto, 2025.)

Kuva 1. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen eri toimialoilla. (Kuntaliitto, 2025.)

Hyvinvoinnin edistäminen tulee huomioida myös kuntastrategiassa. Tämä on määritelty [kuntalain](#) 39 pykälässä. Kempeleessä kuntastrategia on Kempele-sopimus ja sen yhtenä päämääränä on Hyvinvoiva ja aktivoiva kunta. Lisäksi kuntien ja hyvinvointialueiden tulee tehdä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi yhteistyötä. Yhteistyöstä on säädetty [sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaissa](#) (612/2021) pykälissä 6 ja 7.

Kempeleessä hyvinvointityön kokonaiskoordinoinnista vastaa kunnanjohtaja yhdessä poikkihallinnollisen ja säännöllisesti kokoontuvan hyvinvointiryhmän kanssa. Kunnassa on kokoaikainen hyvinvointikoordinaattori, joka valmistelee asioita hyvinvointiryhmän käsiteltäväksi, tukee ja koordinoi hyvinvointityön edistämistä yhteistyössä eri tahojen kanssa.

[Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki](#) (612/2021) 6 § määrittää, että kuntien tulee laatia laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma valtuustokausittain. Laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma on eri hallinnonalojen asiantuntijoiden kanssa yhteistyössä koottu asiakirja, joka toimii johtamisen työvälineenä, poliittisen päätöksenteon tukena sekä strategiatyön, suunnittelun ja sen toimeenpanon perustana. Hyvinvointikertomus kuvaa kempeleläisten hyvinvoinnin tilaa, vahvuuksia, kehittämiskohteita ja niihin vaikuttavia tekijöitä. Kertomuksessa on suunnitelma kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisestä ja arviointi toteutuneesta hyvinvoinnin edistämistoiminnasta. Suunnitelmaan kirjataan tavoitteet ja toimenpiteet, jotka hyväksytään ja seurataan osana normaalia talousarvioprosessia. Hyvinvoinnin tavoitteita ja toimenpiteitä arvioidaan talousarvion, osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma pitää sisällään lakisääteisistä suunnitelmista: kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman, suunnitelman ikääntyvän väen tukemiseksi ja yleisen turvallisuussuunnitelman. Kunnan ehkäisevää päihdetyönsuunnitelmaa päivitetään moniammatillisessa mielen hyvinvoinnin edistämisen, ennaltaehkäisevän päihdetyön ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn työryhmässä (MIEPÄVÄKI) sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa vammaisneuvoston tuella. Jälkimmäinen kunnassa on tehty ope-
tuspalveluihin, mutta tarkoituksena on laajentaa suunnitelma koskemaan kunnan kaikkia palveluita.

2 Kuvaus Kempeleestä hyvinvoinnin ja terveyden näkökulmasta

Kempele on tilastotarkastelussa tyypillinen ison keskustaajungin kupeessa sijaitseva kasvukunta: sekoitus kaupunkimaista elinvoimaa ja raikkautta yhdistettynä ripaukseen maaseutumaista elämäntapaa ja arvostuksia. Siinä, missä nuoret hakeutuvat reunamilta keskuksiin kaupungin sykkeeseen ja jatko-opintoihin, keskustaajungien kauluskunnat imevät koulutettuja työkäisiä, nuoria perheitä ja eläkeläisiä väljemmille tonteille, omistusasuntoihin hyvien liikenneyhteyksien varrelle ja toimivien palvelujen äärelle. Väestön vaihtuvuus onkin vuosittain suurta, mikä haastaa paitsi palvelutuotantoa myös juurtumista asuinkuntaan.

Kempele on kasvukunta, ja on ollut sitä 1970-luvulta saakka. Vuoden 2025 lopussa kunnassa asuu noin 19 800 ihmistä, kun vielä 1970-luvun alussa luku oli noin 4 500. Kempele onkin ollut vuosina 1970–2025 Suomen eniten suhteellisesti väestöään lisännyt kunta. Nykyisellä väestömäärällä Kempele on sijalla 56 suomalaisessa kuntakentässä. Kasvun myötä maaseutumainen miljö on muuttunut taajaan asutuksi kaupunkimaiseksi elinvoimakunnaksi ison keskustaajunki Oulun kupeessa (taajama-aste 96,3 %). Kunnan odotetaan jatkavan kasvukuntana ainakin vuoteen 2040 saakka. Tällä hetkellä kunnan asukkaista noin 23 % on alle 15-vuotiaita ja noin 17 % yli 65-vuotiaita. Ikäihmisten määrä on voimakkaassa kasvussa.

Väestökasvun ohella Kempeleellä on vahva imago yrittäjämysteisenä kuntana. Tämä mielikuva ei ole sattumaa, vaan vastaa hyvin reaalielämää. Erinomainen logistinen sijainti, monipuolinen tonttitarjonta, onnistuneet satsaukset liikenteen kehittämiseen ja ketterä elinkeinopalvelu miellyttävät yrittäjiä. Jokainen kuntalainen ja ohikulkija on voinut jo pitkään seurata uusien yritystilojen rakentumista kunnan alueelle, erityisesti Zatiitin, Hakamaa-Paiturin, Riihivainion ja Vihikarin alueille. Lähivuosina myös Zeniitin alueen merkitys alkaa kasvaa. Uudet toimipaikat heijastuvat myös työpaikkakehitykseen. Kuntaan on syntynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana lähes parituhatta uutta työpaikkaa, valtaosin yksityiselle sektorille. Kempeleen työpaikkaomavaraisuus on noussut samalla yli 80 prosenttiin.

Hyvinvoinnin edistämisen verkostot

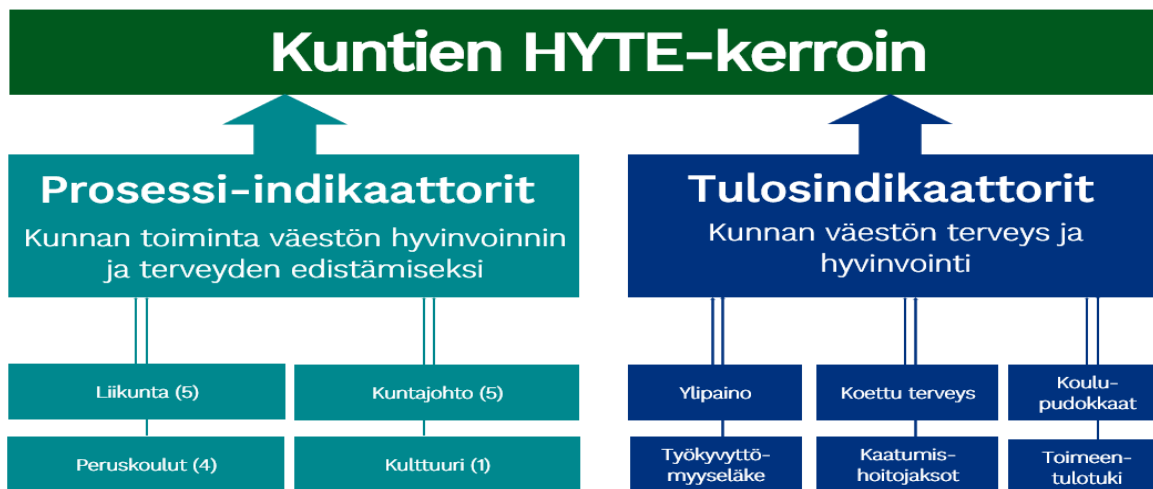
Kunnan hyvinvoinnin edistämiseksi ja yhteistyön kehittämiseksi kunta on mukana useassa hyvinvoinnin edistämisen verkostossa, Pohjois-Pohjanmaan maakunnallisessa (POPhyte) hyvinvointijohtamisen verkostossa ja hyvinvoinnin teemaverkostoissa sekä maakunnallisessa hyvinvoinnin yhteistyöryhmässä (Hyry). Valtakunnallinen yhteistyö käynnistyi syksyllä 2024, kun Kempele valittiin Terve Kunta -verkostoon jäseneksi. Terve Kunta -verkoston koordinoijana toimii Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL) ja he järjestävät myös verkostopäiviä sekä koulutuksia jäsenkunnilleen. Lisäksi yhteistyötä tehdään paikallisesti ja yli kuntarajojen tarvittaessa ajankohtaisten asioiden tiimoilta.

Kempeleen HYTE-kerroin ja valtionosuuden määrä

Kunnat saavat valtionosuutta tehdyn hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Valtionosuuden summa määräytyy HYTE-kertoimen indikaattoreiden kautta, jotka on näkyvät kuvassa 2. Valtionosuus ei ole korvamerkittyä, vaan yleiskatteellista. Kempeleen kunta on saanut vuonna 2024 valtionosuutta 19,80e/asukas, joka on 386 700 e.

Useat HYTE-kertoimen indikaattorit Kempeleessä ovat hyvissä lukemissa, mutta kehitettävää löytyy seuraavista prosessi-indikaattoreista: lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuuden raportoimisessa vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa (0/100), kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastamisessa kolmen vuoden välein (36/100), koulujen pitkien liikuntavälituntien mahdollistamisessa (69/100), Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusten mukaisissa koululounaan ja välipalojen järjestämisessä (0/100), kulttuurin osallistumisen kynnyksen madaltamisessa esimerkiksi kulttuuriluotsi tai -kaveritoiminnalla (0/100). Lisäksi tulosindikaattoreissa on kehitettävää erityisesti kaatumisen ehkäisyssä, jota mittaava indikaattori (kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön) lukema on kohonnut (219 vuonna 2024, 173 vuonna 2023). Lisäksi on edelleen kehitettävää 8. ja 9. luokkalaisten nuorten terveydentilan paremmaksi kokemisessa (19 % vuonna 2025), vaikka indikaattori on kehittynyt parempaan suuntaan aikaisemmista vuosista (25 % vuonna 2023).

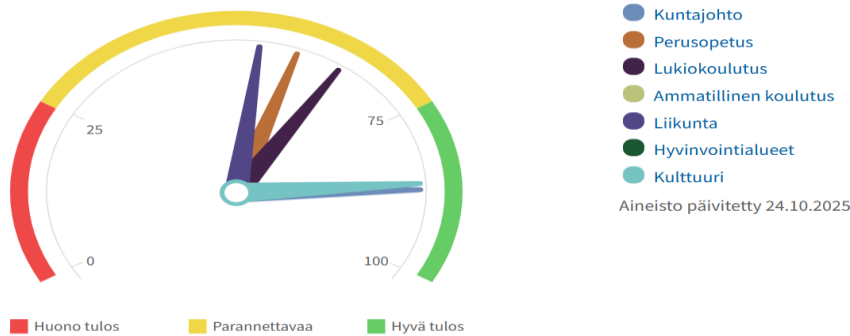
Kuva 2. HYTE-kerroin - kannustin kunnille. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2025.)

Kempeleen terveydenedistämisen aktiivisuus TEAviisarin mukaan

TEAviisarin avulla kunnat, koulut ja hyvinvointialueet voivat tarkastella terveydenedistämisaktiivisuutta eli kunnan ja hyvinvointialueen toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. (TEAviisari, 2025.) Kempeleessä kunnanjohtoon ja kulttuurin TEAviisarin tulokset ovat maakunnallisesti ja koko maahan verrattuna paremmat. Kehitettävää on perusopetuksen, lukion ja liikunnan arvoissa.

Kaikki sektorit : Kempele 2025

	Kempele	Koko maa	Pohjois-Pohjanmaa
Kaikki sektorit	70	72	73
Kuntajohto	87	85	83
Perusopetus	58	64	63
Lukiokoulutus	64	69	66
Ammatillinen koulutus	..	66	66
Liikunta	53	69	75
Hyvinvointialueet	..	59	51
Kulttuuri	86	77	84

Kuva 2. Kempeleen TEAviisarin tulokset 2025. (TEAviisari, 2025.)

Esimerkkejä kunnan hyvistä käytänteistä

Kempeleessä on paljon hyviä käytänteitä hyvinvointityössä. Alla on osa niistä.

Kempeleessä on hyvin toimivat rakenteet lasten ja nuorten osallisuuteen. Lapsille ja nuorille järjestetään myös hyvinvointipäivät 2. ja 6. luokilla. Pienten lasten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin edistämiseksi on perustettu poikkitoiminnallinen varhaisentuen tiimi (Vartu). Kaikki alakoululaiset saavat kirjavinkkaukset. Vuonna 2024 lukudiplomeja suoritettiin 1634 kpl ja liikuntadiplomeja noin 200. Kempele-opisto järjestää taiteen perusopetusta lapsille ja nuorille. Lisäksi vapaa-ajan ja sivistyksen henkilökunnasta osa on käynyt RESTO-sovittelutoimintamalli koulutuksen. Kempele on mukana Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) tukemassa Harrastamisen Suomen mallissa, joka tunnetaan Kempeleessä nimellä Akatemia Action.

Kempeleeseen on tehty osallistuvan budjetoinnin määrärahalla vuonna 2023 esteetön lasten luontopolku, joka liikuttaa kaikenikäisiä eri vuoden aikoina. Kunnassa on myös kaksi muuta esteetöntä luontopolkua Vihi-luodossa ja Ketolanperällä. Esteettömyyteen ja saavutettavuuteen on panostettu ja kunnan kiinteistöihin on tehty esteettömyysvideoita. Erityislapsiperheille on järjestetty tapahtumia ja leirejä.

Kempeleessä on jatkettu 1.1.2024 alkanutta kolmivuotista Lakeuden alueen matalan kynnyksen palvelupisteet, Lakeuden Sillat, ESR-hanketta yhteistyössä Tyrnävän ja Limingan kanssa. Kempeleen painopisteenä on työhönvalmennus. Kunnassa on kehitetty jo pitkään liikkujiin palveluketjuja ikäihmisten ja soveltavan liikunnan osalta. Liikuntaneuvontaa on kehitetty vakituisen henkilökunnan ja hankerahoitusten turvin. Kunta tekee liikunnan osalta hyvää yhteistyötä hyvinvointialueen palveluiden kanssa. Kunnan liikuntapalveluiden ja -olosuhteiden kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi Kempeleen kunnassa on poikkitoiminnallinen, säännöllisesti

kokoontuva työryhmä. Lisäksi varhaiskasvatuksessa on päiväkotien liikuntavastaavista ja liikuntapalveluiden henkilökunnasta koostuva liikunnan kehittämisryhmä.

Kunnassa on käytössä [Kaikukortti](#) madaltamaan kynnystä osallistua kulttuuri- ja liikuntapalveluihin. Kempeleen kirjastossa on käytössä [kirjakassi -toimintamalli](#) kuntalaisille, jotka eivät iän, sairauden tai toimintakyvyn heikkenemisen vuoksi voi itse asioida kirjastossa. Palvelutaloissa järjestetään lukuhetkiä palvelutalon asukaille, toimintakeskus Zytykkeen asukkaille on järjestetty oma hetki kirjastossa ja mahdollistettu avustavien tehtävien teko kirjastolla. Museolaukku kiertää palvelutaloissa ja toimintakeskuksissa.

Ikäihmisille on tehty oma Kävely kevyemmäksi -kuntopolku Ikäinstituutin Voimaa vanhuuteen ohjelman tuella. Polku sijaitsee lähellä ikäihmisten palvelutaloja, terveyskeskusta ja Kempeleen keskustaa, jossa asuu paljon ikäihmisiä. Ikäihmisten hyvinvoinnin edistämiseen on perustettu poikkitoiminnallinen Hyvä Ikääntyä Kempeleessä -työryhmä, joka tukee kunnan seniorineuvoston toimintaa. Ikäihmisille järjestetään liukkailla keleillä kuntokävelyitä kauppakeskus Zeppelinissä kaatumisten ehkäisemiseksi. Kuntokävelyiden jälkeen pääkirjastolla toteutuu ikäihmisten aamukahvit, joissa on käynyt kunnan eri palveluiden, Pohteen, järjestöjen ja yritysten esittelijöitä kertomassa omista toiminnoistaan ja palveluistaan ikäihmisille. Aamukahvien sisällöt on suunniteltu ikäihmisten toiveiden mukaisesti.

Mielen hyvinvoinnin edistämisen, ennaltaehkäisevän päihdetyön ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn teemoihin on moniammatillinen MIEPÄVÄKI-työryhmä. Lisäksi kunnassa on ruoka-aputyöryhmä, jossa on kehitetty ruoka-aputoimintaa yhteistyössä järjestöiden ja seurakunnan kanssa. Kuntaan on perustettu myös lasten ja nuorten ruokaraati lasten ja nuorten äänen kuulumisen parantamiseksi ja kouluruokailuun liittyvien teemojen kehittämiseksi.

Kempeleessä järjestetään useita tapahtumia, esimerkiksi: Hyvä Kasvaa Kempeleessä –tapahtuma, Museon/Pirilän joulukuukokous, koko perheen ulkoilutapahtuma SnowZtorm, teatteri- ja musiikkiesityksiä, yhteislauluhetkiä ja senioreille oma ulkoilutapahtuma. Kuntalaisia kuullaan alueiden ja toimintojen kehittämisessä, asukaille järjestetään hyvinvointi- ja asukastyytyväisyyskyselyitä, järjestöjen toimintaa tuetaan järjestöavustuksin.

Kempele on lapsiystävällinen kunta

Kempele hyväksyttiin mukaan Lapsiystävällinen kunta -toimintamalliin (LYK-työ) vuoden 2021 joulukuussa. Toimintamalli on UNICEFin alaista ja tukemaa toimintaa (Lapsiystävällinen kunta -toimintamalli. Suomen Unicef, 2025). Toimintamallin keskiössä ja moninaisessa roolissa ovat lapset ja nuoret. Ensimmäisen toimintasuunnitelman sisältöön kuuluivat: laajat lapsen oikeuksien koulutukset, lapsiystävällisen työn sisällyttäminen kunnan toimintoihin, nuorten aikuisten palvelujen kehittäminen, lapsivaikutusten arviointi (LAVA) päätöksen teon yhteydessä kehittämistyö, lasten ja nuorten kiusaamisen ennaltaehkäisy ja yksinäisyyden vähentäminen sekä haavoittuvassa asemassa olevien lasten osallisuuden kehittäminen (Lapsiystävällinen kunta -toimintamalli, Kempeleen kunta 2025.)

Suomen UNICEF myönsi lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen maaliskuussa 2025 seuraavaksi kahdeksi vuodeksi ensimmäisen toimintasuunnitelman toteuttamisesta. Uusi toimintasuunnitelma on valmis 2026 alussa, jonka ohjaamana työtä jatketaan. Uudessa suunnitelmassa painopisteinä ovat: lasten ja nuorten turvallisuuden monipuolinen kehittäminen, lapsen oikeus leikkiin kehittämistyö, yhteistyön kehittäminen hyvinvointialueen kanssa, lapsivaikutuksen arviointi päätöksenteon yhteydessä ja LYK-työn juurruttamisen jatkaminen.

Lapsiystävällinen kunta -malli on UNICEFin kunnille tarjoama työväline. Se auttaa kuntaa turvaamaan hyvän lapsuuden erityisesti haavoittuvimmassa asemassa oleville lapsille. Suomesta mallissa mukana on tällä hetkellä 59 kuntaa, ja se tavoittaa 55 prosenttia Suomessa asuvista lapsista. Malli perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen ja UNICEFin kansainväliseen Child Friendly Cities -malliin.

Hyvän kasvun ohjelma osana hyvinvointityön kokonaisuutta

Hyvän Kasvun Ohjelma (HKO) on varhaiskasvatuksen, opetuksen ja Kempele Akatemian yhteinen strateginen asiakirja, jonka avulla ohjataan, johdetaan ja kehitetään lasten, nuorten ja perheiden palveluita Kempeleen kunnassa. Ohjelmaa on laadittu kunnassa vuodesta 2000 lähtien ja se on hiljalleen laajentunut koskemaan koko lasten ja nuorten palvelukokonaisuutta. Hyvän Kasvun Ohjelma on nostettu vahvasti mukaan myös kunnan strategiseen Kempele-sopimukseen. Sen avulla toteutetaan päämäärää Kasvua ja Oppimista tukeva Kempele.

Hyvän Kasvun Ohjelman painoarvo osana kunnan strategista johtamista on kasvanut hyvinvointialueuudistuksen myötä. Ohjelman datapohja perustuu säännöllisesti toistuviin valtakunnallisiin kyselyihin ja indikaattoreihin, jotka antavat tietoa lasten, nuorten ja perheiden tilanteesta eri näkökulmista (mm. Kouluterveyskysely, MOVE-tulokset, KiVa-kysely jne.). Lisäksi kunnassa tehdään Hyvän Kasvun Ohjelmaan kytkeytyvä kysely 2 vuoden välein, jota kuitenkin hyödynnetään ensisijaisesti yksikkökohtaisessa kehittämistyössä. Mikäli kyselyn koonneissa ilmenee jotain yhteisiä isoja huolitrendejä, otetaan niitä mukaan myös HKO-työhön. Ohjelman toteutumista arvioidaan vuosittain osana talousarvion ja Kempele-sopimuksen toteutumista (osavuositarkastukset ja tilinpäätös).

Hyvän Kasvun Ohjelman toimeenpanoa koordinoi kunnallisten kehittämisryhmien puheenjohtajista koostuva ohjausryhmä (koollekutsujana toimii sivistysjohtaja). Ohjelman toimeenpanossa hyödynnetään eri prosessien kunnallisia työryhmiä.

Luonto hyvinvointityössä

Kunnan luonnonympäristö koostuu alavan maannousemisrannikon laajoista ja avoimista peltomaisemista, Kempeleenharjun mäntyvaltaisista kangasmetsistä ja itäpuolen suo- ja metsäalueista. Tiivistä taajamarakennetta ja itä-länsisuuntaisia viherkäytäviä halkovat erityisesti pohjoiseteläsuuntaiset rautatie ja moottoritie.

Kempeleessä on monipuolisesti erilaisia lähiluontokohteita ja luontopolkuja, joista osa on toteutettu esteettömästi ja erityisesti lapsille. Lintutorneilla ja muilla retkeilyrakenteilla mahdollistetaan kuntalaisten helposti saavutettava lähikosketus luontoon. Maisemallisesti arvokkaat laajat peltolakeudet toimivat muuttolinnoille tärkeinä levähdysalueina, kunnan itäosien suuret maakunnallisestikin arvotetut suoalueet ja Mourunkijärven ympäristö puolestaan metsä- ja suolajien elinympäristöinä.

Kempeleessä kaikilla suunnittelutasoilla tunnistetaan olemassa olevan viherympäristön arvoja ja säilytetään niitä. Verkostot pyritään sijoittamaan siten, ettei niiden tieltä ensisijaisesti kaadeta puita tai muuten heikennetä kyseisen alueen viherympäristön arvoa.

Kempeleessä lisätään luonnon monimuotoisuutta kaavoissa ja rakennustapaohjeissa annettavilla määräyksillä, paikallisen kasvillisuuden lisäämisellä puistoihin, lahopuun lisäämisellä metsiin, pörriäispelloilla,

tiheiköillä ja hallitulla hoitamattomuudella kunnossapidossa. Metsähakkuut suunnitellaan oikea-aikaisiksi ja harvennusjäte hyödynnetään kestävästi. Metsähakkuissa suositaan jatkuvan kasvatuksen menetelmää ja vältetään päätehakkuita. Luonnon monimuotoisuutta lisätään myös käyttämällä biohiiltä viherrakentamisessa sitomaan hiiltä ja parantamaan kasvuolosuhteita.

Kempeleessä säilytetään arvokkaat luontokohteet osoittamalla ne kaavoihin, perustamalla kunnan omille kiinteistöille suojelualueita tai hoitamalla niitä sellaisina, huolehtimalla kohteiden elinvoimaisuutta ja syntymistä mahdollistavasta vesitasapainosta tai luontokohteiden kytkeytymisestä ympäristöönsä ekologisten käytävien avulla, säilyttämällä myös tavanomaisempaa viherympäristöä arvokohteiden lähellä ja tiedottamalla kuntalaisia lähiympäristön arvoista ja alueita koskevista hoitotoimenpiteistä.

Turvallisuus- ja varautumistyö kunnassa

Valtion viranomaisilla, valtion liikelaitoksilla ja kunnilla on lakisääteinen velvollisuus varmistaa tehtäviensä häiriötön hoitaminen kaikissa oloissa. Kunnan toiminnalla on kuntalaisten turvallisuuden, hyvinvoinnin ja yhteiskunnan toimivuuden kannalta keskeinen merkitys. Kunnan tulee varautua myös normaalioloista poikkeaviin häiriötilanteisiin. Kunta on lakisääteisesti velvoitettu laatimaan kriisin varautumisvaiheeseen kuuluvat lakisääteiset valmiussuunnitelmat, kriisiviestintäsuunnitelmat, toteuttamaan valmiusharjoitukset ja laatimaan riskienhallintasuunnitelmat. Näitä valmiussuunnitelmia tukevat lisäksi kunnan kiinteistöille ja yksiköille tehdyt pelastussuunnitelmat. Kunnallisten suunnitelmien mukaista toimintaa tuetaan säännöllisillä harjoitteluilla. Ministeriöt ja Pohjois-Suomen aluehallintovirasto AVI ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ELY antavat ohjeita ja määräyksiä varautumisesta ja valmiussuunnittelusta.

Valmiussuunnitelmalla varaudutaan normaaliolojen häiriötilanteisiin, suuronnettomuuksiin ja poikkeusoloihin. Valmiussuunnitelma ei ole vain poikkeusolojen ja niiden uhan aikana käyttöön otettava ja hyödynnettävissä, vaan sitä voidaan hyödyntää myös normaalioloissa ja niiden häiriötilanteissa. Valmiussuunnitelmien tarkoituksena on varmistaa elintärkeiden toimintojen jatkuminen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa niin, että ihmisten elinmahdollisuudet, yhteiskunnan toimintakyky ja kansallinen itsenäisyys turvataan aina.

3 Miten voin edistää omaa ja läheiseni hyvinvointia sekä turvallisuutta?

Pohjois-Pohjanmaan kunnissa ja [Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella](#) (Pohde) on yhteinen ihmislähtöinen hyvinvointikäsitys, joka pohjautuu [Marika Kunnarin](#) (2017) väitöskirjaan. Hyvinvointikäsityksen tavoitteena on, että meillä kaikilla olisi hyvä arki ja mielekäs elämä nyt ja tulevaisuudessa. Hyvinvointikäsityksestä käy ilmi, että hyvinvointi on kokonaisuus, joka muuttuu läpi elämän. Toiveena on, että jokainen ihminen huomioidaan ja kohdataan ihmisenä – ei vain yksittäisten tarpeiden kautta. Erilaiset asiat voivat olla tärkeitä eri ihmisille.

Asiat, jotka vaikuttavat hyvinvointiin:

- Mielen hyvinvointi ja mahdollisuus elää omannäköistä elämää
- Fyysinen terveys
- Ruoka, liikunta, lepo ja muut elintavat
- Kulttuurihyvinvointi ja harrastukset
- Arjen raha-asiat
- Työ ja valmiudet työelämään
- Turvallisuus
- Asuminen, ympäristö ja luonto
- Ihmissuhteet ja mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa
- Oppiminen ja kasvu ihmisenä
- Ajatukset tulevaisuudesta

VINKKI:

Hyvinvointikäsityksen avulla voi:

- Tarkastella ja edistää omaa hyvinvoinnin tilaa
- Keskustella hyvinvoinnista ystävän tai läheisen kanssa. Kysymällä esimerkiksi: Mitkä asiat edistävät hyvinvointiasi?
- Löytää keinoja oman ja läheisen hyvinvoinnin edistämiseen

Jokainen voi osallistua turvallisuuden parantamiseen huomioimalla turvallisuuteen liittyvät asiat omassa elinympäristössään, liikkumisessa ja toiminnoissaan. Turvallisuuteen liittyvistä epäkohdista voi ilmoittaa kuntaan tai viranomaisille. Lisäksi jokainen voi parantaa omaa ja läheisen turvallisuutta osallistumalla turvallisuuteen liittyviin tapahtumiin ja tempauksiin sekä kunnan turvallisuuden suunnitteluun.

Lue lisää turvallisuudesta ja varautumisesta:

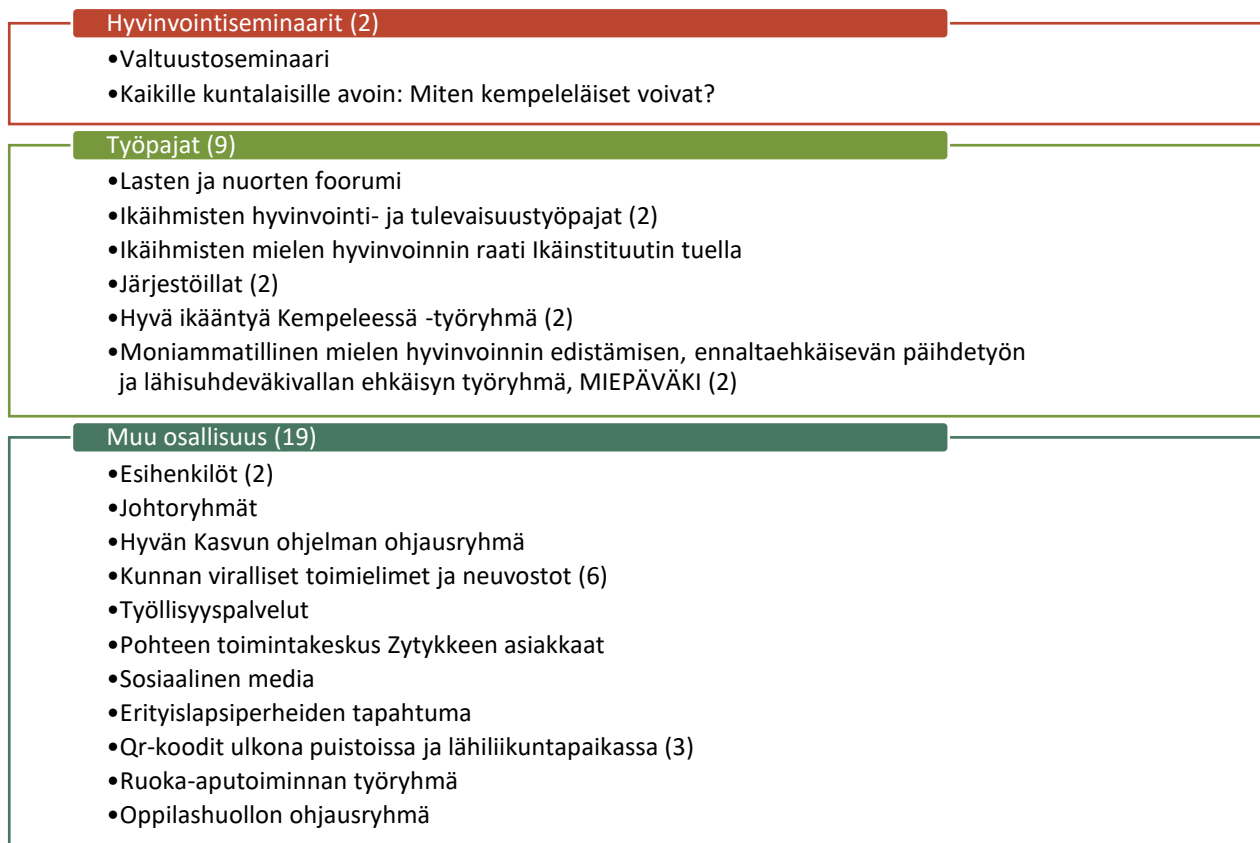
- Varautuminen ja turvallisuus: <https://www.kempele.fi/kunta-ja-hallinto/varautuminen-ja-turvallisuus.html>
- Asumisen turvallisuuden testi: <https://asumisturvallisuustesti.fi/>
- Erityisryhmien asumisturvallisuus: <https://www.spek.fi/turvallisuus/erityisryhmien-asumisturvallisuus/>
- Kodin paloturvallisuus: <https://www.spek.fi/turvallisuus/paloturvallisuus/>
- Varautuminen turvaa, kun on häiriötilanne: <https://www.spek.fi/turvallisuus/varautuminen-kotona/>
- Viranomaisten ja järjestöjen varautumissuositus kotitalouksille: <https://72tuntia.fi/>
- Häiriö- ja kriisitilanteisiin varautuminen: <https://www.suomi.fi/oppaat/varautuminen>

4 Miten laaja hyvinvointikertomus ja –suunnitelma on tehty Kempeleessä?

Laajan hyvinvointikertomuksen ja –suunnitelman valmistelu aloitettiin keväällä 2025 tarkastelemalla edellisen hyvinvointikertomuksen ja –suunnitelman tietoja. Työtä jatkettiin perehtymällä hyvinvoinnin vähimmäistietoindikaattoreihin sekä muihin hyvinvointitietoihin eri tietolähteiden kautta. Tietolähteinä hyödynnettiin: Sotkanettiä, Kuntamaisemaa, TEAviisaria, Kouluterveyskyselyiden tuloksia, Pohteen syksyllä 2024 toteuttamien ZekkiPro-, Minun Arkeni ja Elämäni sekä päihdetilannekyselyiden tuloksia, Kempeleen kunnan omaa sisäistä Hyvän Kasvun ohjelman kyselyn tuloksia sekä poliisilta ja pelastuslaitokselta saatuja tilastotietoja Kempeleen turvallisuuden tilasta.

Eri kohderyhmät pyrittiin saamaan osallistumaan valmisteluun monin eri tavoin. Osallisuuden keinot on kuvattu tarkemmin kuvassa 3.

Kuva 3. Osallisuuden keinot laajan hyvinvointikertomuksen ja –suunnitelman valmistelun aikana.

Osallisuudessa pyrittiin huomioimaan erityisesti kohderyhmät, jotka tulevat harvoin kuulluksi. Jos aikaa kertomuksen ja suunnitelman valmisteluun olisi ollut enemmän, osallisuutta olisi voinut toteuttaa vielä laajemmin ja pidemmällä aikavälillä. Osallisuus aloitettiin keväällä 2025 ja sitä jatkettiin suunnitelman valmistumiseen, eli helmikuuhun 2026 saakka. Tuloksia tarkasteltiin kunnan hyvinvointiryhmässä ja niiden avulla luotiin yhteistyössä laaja hyvinvointisuunnitelma vuosille 2020–2029.

5 Hyvinvointikertomus: Miten kempeläiset voivat?

5.1 Lapset ja lapsiperheet

Vuoden 2024 tilastojen mukaan Kempeleessä on 48 % perheistä lapsiperheitä ja heistä 19 % on yhden vanhemman perheitä. Toimeentulotukea heistä on saanut 3 %. Lapsiperheistä 22 % asuu ahtaasti. Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa on 740 perhettä, avoimessa varhaiskasvatuksessa 77 perhettä ja yksityisessä varhaiskasvatuksessa 170 perhettä. Vuonna 2023 pienituloisia lapsiperheitä oli alle 7 % lapsiperheistä.

Vuoden 2025 MOVE! mittausten mukaan peruskoulun 5. luokkalaisista 22 % on heikko fyysinen toimintakyky. Arvo on kuitenkin parantunut yli 10 prosenttiyksikköä vuodesta 2023. Tyttöjen (25 %) toimintakyky on heikompi kuin poikien (18 %). Vuoden 2025 kouluterveyskyselyn mukaan alle puolet (46 %) 4.–5. luokkalaisista liikkuu suositusten mukaan vähintään tunnin päivässä. Liikkumisen määrä on laskenut 2 prosenttiyksikköä aiemmasta. Kuitenkin 86 % harrastaa jotakin vähintään yhtenä päivänä viikossa ja 85 % kempeläisistä 6. luokkalaisista on uintitaitoisia. Alakoulun 4.–5. luokkalaisista lapsista 7 % kokevat terveydentilansa keskimäiseksi tai heikoksi. Tämä arvo on laskenut 3 prosenttiyksikköä aiemmasta.

Suurin osa (73 %) 4.–5. –luokkalaisista ovat tyytyväisiä elämäänsä ja pitävät koulunkäynnistä. Hieman alle puolet (48 %) ovat osallistuneet koulun asioiden suunnitteluun. Vuonna 2025 kouluterveyskyselyssä neljällä prosentilla oppilaista on paljon vaikeuksia lukemisessa, laskemisessa tai kirjoittamisessa, kun aiemmin arvo on ollut 2 %. Seitsemän prosenttia on ollut koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, arvo on noussut yhdellä prosenttiyksiköllä vuodesta 2023.

Kouluissa tehtävän Hyvän kasvun ohjelman -kyselyn mukaan 4., 6. ja 8. luokkalaiset voivat pääsääntöisesti hyvin. Muutokset tässä kyselyssä ovat olleet marginaalisia. Kehittämiskohteiksi nousi oppilaan vaikutusmahdollisuudet asioihin koulussa, innostus kirjojen lukemiseen tai kuuntelemiseen ja oppilaiden osallisuuden kehittäminen. Erityisen positiivista tuloksissa oli se, että oppilailla oli vähintään yksi läheinen ystävä koulussa, moni osallistui Harrastamisen Suomen mallin Akatemia Actionin kerhoihin ja harrastukset ylipäänsä koettiin positiivisiksi.

Kempele osallistui vuonna 2024 Pohteen ja Diakonia ammattikorkeakoulun (DIAK) yhteistyössä tekemään ZekkiPro-hyvinvointikyselyyn, johon vastasi 7–9-vuotiaista 178 kempeläistä lasta. Tulosten mukaan 7–9-vuotiailla pojilla haasteena olivat herääminen, kouluvihtyvyys ja aamu- ja iltatoimien suorittaminen. Tytöt kokivat myös heräämisen sekä aamu- ja iltatoimet haasteellisia. Tyttöillä ei ollut kouluvihtyvyydessä haasteita, mutta haasteeksi heidän osaltaan nousi harrastaminen. Pojat kokivat positiivisiksi asioiksi koulumatkat, ystävät ja turvallisuuden tunteen. Tytötkin kokivat myös turvallisuuden tunteen hyväksi. Lisäksi tytöt kokivat positiivisiksi asioiksi elämän yleensä ja omistamansa tavarat tai lelut. Maakunnallisesti verrattuna 1.–3. luokkalaisten tulokset olivat keskiarvoa heikommat heräämisen, koulumatkojen, harrastamisen ja elämän osalta.

5.2 Nuoret

Kouluterveyskyselyn (2025) mukaan nuorten tyytyväisyys elämäänsä tällä hetkellä on parantunut kaikilla luokka-asteilla. Yläkouluissa tyytyväisyys on vähäisintä ja ammattikoulussa suurinta. Arvot vaihtelevat 72–82 % välillä. Ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevien nuorten kouluinnostus on lisääntynyt merkittävästi 49 %:sta 60 %:iin. Myös lukiossa kouluinnostuksen lisääntymistä on tapahtunut samassa suhteessa, 27 %:sta 38 %:iin. Sen sijaan yläkoulussa kouluinnostus on hieman laskenut 23 %:sta 21 %:iin. Suurin osa (73–93 %)

nuorista harrastaa jotakin ainakin kerran viikossa, eniten lukiossa ja vähiten ammatillisessa oppilaitoksessa. Sen sijaan lukiossa suositusten mukaan vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus on laskenut merkittävästi 24 %:sta 15 %:iin. Yläkoulussa arvo hieman noussut, 25 %:sta 30 %:iin ja ammatillisessa oppilaitoksessa arvo on säilynyt lähes ennallaan (19 %, aiemmin 18 %). Vuoden 2025 MOVE! testien tuloksissa 34 %:lla 8. luokkalaisista on heikko fyysinen toimintakyky. Arvo on parantunut seitsemällä prosenttiyksiköllä vuodesta 2024, toimintakyvyssä on kahden prosentin ero tyttöjen (35 %) ja poikien (33 %) välillä.

Nuorten osuus, jotka eivät syö koululounasta päivittäin, on lisääntynyt kaikilla luokka-asteilla. Yläkoulussa viidellä prosentilla (arvo 32 %) ja lukiossa kolmella prosentilla (arvo 30 %) nuorista ja ammatillisessa oppilaitoksessa 12 %:lla (arvo 46 %). Yläkoulussa alkoholin käyttö on vähentynyt, 79 % 8. ja 9. luokkalaisista ei käytä alkoholia. Sen sijaan lukiossa ja ammatillisessa oppilaitoksessa raittius on vähentynyt. Ammatillisessa oppilaitoksessa kahdella prosenttiyksiköllä (arvon ollessa nyt 37 %) ja lukiossa 13 prosenttiyksiköllä (arvo nyt 55 %). Nuorten raittius on Kempeleessä yleisempää kuin koko maassa tai Pohjois-Pohjanmaalla. Päivittäin tupakoivien määrä on vähentynyt kaikissa oppilaitoksissa. Yläkoulussa enää 1 % (3 % vuonna 2023), lukiossa ei kukaan (2 % vuonna 2023) ja ammatillisessa oppilaitoksessa enää 7 % tupakoi päivittäin (21 % vuonna 2023). Myös laittomien huumeiden kokeilut ovat vähentyneet, mutta edelleen 2–4 % nuorista on kokeillut huumeita. Nuuskaaminenkin on vähentynyt kaikissa oppilaitoksissa; yläkoulussa ja lukiossa enää 1 % ja ammatillisessa oppilaitoksessa vajaa 10 % nuuskaa päivittäin. Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä ja rahapelaamista on kuitenkin 5 %:lla yläkoulussa, 4 % lukiossa sekä 17 %:lla ammatillisessa oppilaitoksessa.

Korkeaa positiivista mielenterveyttä kokee yläkoulussa 12 %, lukiossa 10 % ja ammatillisessa oppilaitoksessa 16 % nuorista. Terveystilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokevien osuus nuorista on laskenut kaikilla oppiasteilla, yläkoulussa 6:lla prosenttiyksiköllä (arvo 19 %), lukiossa 6:lla prosenttiyksiköllä (arvo 17 %) ja ammatillisessa oppilaitoksessa 10:lla prosenttiyksiköllä. Kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta kokee 10–16 %, eniten yläkoulussa ja vähiten ammatillisessa oppilaitoksessa.

Yläkoulussa lähes 8 % nuorista, lukiossa ja ammatillisissa oppilaitoksessa 3 % on kokenut vanhempien fyysistä väkivaltaa vuoden aikana. Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa on ollut 7 % yläkoululaisista ja 5 % ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista, lukiossa taas 2 %. Seksuaalista väkivaltaa vuoden aikana on kokenut 8 % yläkoululaisista, 7 % lukiolaisista ja 5 % ammatillisen oppilaitoksen nuorista. Uusimman saatavan tilastotiedon (2023) mukaan koulutuksen ulkopuolelle jäävien nuorten osuus on 5 % 17–24-vuotiaista ja syrjäytymisriskissä (ei ole töissä, opiskele tai ole varusmiespalveluissa) on 18 % yli 18 vuotiaista nuorista.

Vuonna 2024 Pohteen ja Diakonia ammattikorkeakoulun (DIAK) yhteistyössä tekemään ZekkiPro-hyvinvointikyselyyn, johon vastasi 10–13-vuotiaista 971 henkilöä, 14–17-vuotiaista 661. Tulosten mukaan kempeleläiset nuoret voivat kolmanneksi parhaiten Pohjois-Pohjanmaalla. Haasteiksi 10–13-vuotiaiden poikien osalta nousi herääminen aamuisin, kouluviihtyvyys ja kehollinen haitta. Positiivisiksi asioiksi koti, turvallisuuden tunne ja omistamansa tavarat. Samanikäisillä tyttöillä herääminen aamuisin on haasteellista tässä ikäluokassa. Lisäksi tytöt kokivat haasteiksi ponnistelun, kouluviihtyvyyden, itsetunnon, oman kehon ja mielenterveyden. Positiiviseksi tytöt kokivat kodin, omistamansa tavarat ja harrastukset. Yli 14-vuotiaat tytöt ja pojat kokivat haasteita omassa kehossaan ja mielenterveydessä. Positiiviseksi he kokivat asuinolot, perheen, elämän yleensä, pärjäämisen ja ystävät. Lisäksi tytöt kokivat haasteita itsetunnossaan.

5.3 Työikäiset

Työikäiseksi väestöksi luetaan 25–64-vuotiaat. Tähän ryhmään kuuluu Kempeleessä noin 9656 henkilöä. Työikäisistä kempeleläisistä merkittävä osa on joko töissä tai aktiivisesti töihin hakeutuvia. Työttömiä työvoimasta on 9 %, joka on alle koko maan (11 %) ja Pohjois-Pohjanmaan (12 %) arvojen. Vaikeasti työllistyviä on 3 % koko työvoimasta. Vaikeasti työllistyvien määrä on nousussa, mutta alle koko maan (5 %) ja Pohjois-Pohjanmaan (5 %) arvojen. Työkyvyttömyyseläkettä saa 5 %, joka on saman verran kuin koko maan tasolla tarkasteltuna, mutta alle Pohjois-Pohjanmaan (6 %) arvon. Mielenterveys- ja käyttäytymishäiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saa 3 %, tuki- ja liikuntaelin sekä sidekudossairauksien vuoksi 1 %, verenkiertoelin sairauksien vuoksi 0,2 %.

Vuoden 2024 tilastojen mukaan Kempeleessä 39 % yli 20-vuotiaista on saanut korkea-asteen koulutuksen (koko maa 34 %, Pohjois-Pohjanmaa 32 %). Korkea-asteen koulutusten saaneiden määrä on noussut prosentilla vuodessa. Kempeleläisten työpaikat sijoittuvat useimmiten terveys- ja sosiaalipalvelujen, tukku- ja vähittäiskaupan sekä teollisuuden aloille. Kempeleläisistä 70 % käy töissä muualla kuin oman kunnan alueella.

Kempeleessä jäädään jostakin syystä varhain eläkkeelle, keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä on 58 vuotta, joka on hieman aiemminkin kuin koko maassa (60 vuotta) tai Pohjois-Pohjanmaalla (59 vuotta). Liikuntapasseja oli vuonna 2025 käytössä 107:lla työikäisellä. Vuonna 2024 niitä oli käytössä 120:lla työikäisellä, eli liikuntapassien osto on hieman vähentynyt.

Kempeleen kunta osallistui työikäisten osalta Pohteen vuonna 2024 toteuttamaan Minun arkeni ja elämäni (MAE) hyvinvointikyselyyn. Kyselyyn vastasi 137 kempeleläistä työikäistä. Tulosten pohjalta nousi esille kolme asiaa, joihin vastaajat kokivat tarvitsevansa eniten muutosta. Nämä olivat: rahan riittävyys arkeen ja peruselämään, työelämän valmius ja kehon terveys. Eniten tyytyväisiä työikäiset olivat: toimivaan arkeen, omaan perheeseen, turvallisuuteen ihmissuhteissa, luontoon ja asumiseen.

Työikäisten erityisryhmien kokemustietoa kerättiin Pohteen toimintakeskus Zytykkeellä. Tiedonkeruu toteutettiin haastattelemalla toimintakeskuksen aamu- ja iltapäivätoimintojen kempeleläisiä osallistujia. Haastatteluihin osallistui yhdeksän kempeleläistä, jotka olivat iältään 20–58 –vuotiaita. Haastatteluun osallistuneet olivat moniin asioihin tyytyväisiä. Erityisesti he toivoivat tukea raha-asioihin, lisää edullisia harrastuksia ja harrastuskokeiluita (erityisesti perjantaisin), tukea itsenäistymiseen ja yksinäisyyden tunteeseen, tietoa ikääntymisestä sekä enemmän penkkejä ja roskiksin luontoon.

5.4 Ikäihmiset

Ikäihmisillä tarkoitetaan yli 65-vuotiaita ja sitä vanhempia henkilöitä. Vuonna 2025 kyseisen ikäluokan suuruus Kempeleessä oli 3480 henkilöä. Ikäluokan ennustetaan kasvavan noin 100 henkilöllä vuosittain. Vuoden 2024 tiedon mukaan 94 % 75 vuotta täyttäneistä asuu kotona. Kotona asuvien määrä on lisääntynyt hiljalleen vuosien aikana, kasvu on kolme prosenttiyksikköä vuodesta 2022. Säännöllisen kotihoidon piirissä 75 vuotta täyttäneistä asiakkaista Kempeleessä on 13 % vastaavan ikäisestä väestöstä. Lukema on säilynyt ennallaan vuoteen 2023 verrattuna. Yksinasuvia 75 vuotta täyttäneitä oli 36 % verrattuna vastaavan ikäiseen väestöön vuonna 2024. Yksinasuvien määrä on lisääntynyt 1,6 %:lla vuodesta 2023. Vanhuseläkettä saavat 3657 henkilöä. Keskimääräinen eläke on 2006e / kuukaudessa. Ympäri vuorokautisen palveluasumisen piirissä on 96 henkilöä ikäihmisistä. Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneitä hoidettavia vuonna 2024 oli 4 % vastaavan ikäiseen väestöön verrattuna, tämä lukema on säilynyt lähes muuttumattomana vuosien 2022–2023 aikana. Vuonna

2024 kaatumisten ja putoamisten vuoksi sairaanhoitoa saaneita 65 vuotta täyttäneitä oli 219. Hoitojaksojen lukumäärässä on ollut merkittävää vaihtelevuutta vuosittain, vuonna 2023 lukema oli 173, vuonna 2022 taas 212.

Paikallisiin eläkejärjestöihin, joita on Kempeleessä kolme, kuuluu noin 20 % ikäihmisistä. Seniorikortin oli os-
tanut 343 henkilöä vuonna 2025. Vuonna 2024 kortin ostaneiden määrä oli 520, joten korttien ostaminen on
vähentynyt.

Vuonna 2024 Pohteen toteuttamaan ikäneuvolaan kutsuttiin hyvinvointitapaamiseen 68-vuotiaat. Kutsuja lä-
hetettiin 180, joista noin puolet osallistuivat tapaamiseen. Lähes kaikki osallistuneista pystyivät täyttämään
sähköisen Omaolo-kyselyn. Tapaamisessa käyneet olivat pääsääntöisesti hyvin itsestään huolehtivia. Suurin
osa harrasti jonkin verran liikuntaa. Lajeina olivat: kuntosali, kävely, pyöräily ja vesiliikunta. Alkoholin käyttö
oli vähentynyt iän mukana suurimmalla osalla. Osallistuneista vain muutamilla riskikäyttöä. Tupakointia hyvin
harvalla. Ruokavalioissa oli osalla korjattavaa mm. kuitujen, kasvien, vihannesten ja proteiinin määrän
osalta. Osalle suositeltiin jatkokäyntejä mm. kuulon tutkimuksiin, verikokeisiin, fysioterapiaan, rokotuksiin tai
pitkäaikaissairauksien hoidon vuoksi.

Kempeleen kunta osallistui Pohteen toteuttamaan Minun arkeni ja elämäni (MAE) hyvinvointikyselyyn, johon
vastasi 113 yli 65-vuotiaasta ikäihmistä. Kyselyn perusteella nousi esille kolme asiaa, johon ikäihmiset kokivat
tarvitsevansa eniten muutosta. Nämä olivat: kehon terveydentila ja sairaudet, avun ja palveluiden saanti sil-
loin, kun niitä tarvitsevat, muu turvallisuuden tunne (asuinympäristö ja maailmantilanne).

Kempeleen ikäihmisille järjestettiin Ikäinstituutin tuella mielen hyvinvoinnin raati keväällä 2024. Raadin kautta
nousi kuusi painopistettä ikäihmisten mielen hyvinvoinnin edistämiseksi. Näitä olivat: 1) Arjen kohtaamisiin
panostaminen, 2) Paikkojen ja toimintojen tunnistaminen ja hyödyntäminen, 3) Pidetään seniorineuvoston
toiminta vahvana, 4) Tuodaan uusia avauksia esiin ikäihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi 5) Yritetään saada
kaikki mukaan osallisiksi, 6) Tehdään Kempeleestä ikäihmisten hyvinvoinnin edelläkävijä.

Kempeleläisille ikäihmisille pidettiin kaksi tulevaisuus- ja hyvinvointityöpajaa (eli ilmiöasemia) marraskuussa
2024 ja maaliskuussa 2025, joissa kerättiin ikäihmisten kokemustietoa hyvinvoinnista. Ikäihmiset pystyivät ni-
meämään voimavaroja, joista heille on apua hyvään arkeen. Näitä olivat esimerkiksi: itselle sopiva koti, käy-
tössä oleva ajokortti itsellä tai puolisoilla, läheiset, tehty edunvalvontavakuutus, lähiluonto, kulttuurihyvin-
vointi, terveelliset elintavat, sosiaaliset suhteet, toimeliaisuus ja omatoimisuus, kotiin tuotavat palvelut, tois-
ten auttaminen ja vapaaehtoistyöt. Ikäihmisiä huolettivat: vanheneminen, sairastuminen, aistien heikkene-
minen, muuttuvan muistin vaikutus arkeen, terveydenhuoltopalveluiden saavutettavuus ja riittävyys, sotien
eteneminen, läheisten hyvinvointi, pääsy mieleiseen hoitopaikkaan tai palvelutaloon sekä omakotitalossa
asumisen jatkaminen. Ikäihmiset toivoivat ohjeita ja apua asunnon muuttamisessa esteettömäksi ja lisätietoa
senioreiden pankkipalveluista. Lisäksi he toivoivat, että terveyspalveluiden saavutettavuus paranisi, paikallis-
liikennettä kehitettäisiin sekä yhdistykset saisivat tiloja maksuttomasti käyttöön.

5.5 Järjestöt ja yritykset

Kempeleessä on yhdistysrekisterin mukaan 129 järjestöä. Niistä 24 on hakenut toimintaansa järjestöille ja
yhdistyksille tarkoitettua avustusta vuonna 2024. Lisäksi 11 haki avustusta urheilutoimintaan ja 3 kylätoimin-
taan. Kunta järjestää järjestöille yhteisiä tapahtumia, kohtaamisen ja keskustelun paikkoja. Kaikille järjestöille
avoin järjestöilta pidetään 2–4/vuodessa. Urheiluseurojen ja kulttuuripalveluita tukevia seurafoorumeita on

useammin, noin kahden kuukauden välein. Kunta kirjoittaa järjestöille uutiskirjeen, jossa kertoo kunnan ajan-kohtaisista asioista, kutsuu heitä erilaisiin tapahtumiin ja toimintoihin mukaan esittelemään toimintaansa sekä erilaisiin talkootyötehtäviin (esimerkiksi liikenteenohjaus, kahvitarjoilun toteuttaminen sekä muut avustavat tehtävät). Kunta mahdollistaa järjestöjen näkyvyyden kuntatiedotteen lomassa ilmestyvässä järjestöliitteessä ja yhteisten tapahtumien sekä toimintojen mainonnassa. Kunta tekee järjestöjen kanssa monin tavoin yhteistyötä hyvinvointitöiden tarpeiden mukaisesti, esimerkiksi ruoka-aputoiminnan osalta eri-ikäisille kuntalaisille.

Järjestöille toteutettiin kaksi hyvinvointi- ja tulevaisuustyöpajaa syksyn 2025 aikana, joihin osallistui 18 eri järjestöä. Järjestöt ovat tyytyväisiä kunnan tukeen toiminnalle, hyviin liikunnan olosuhteisiin ja retkeilyreitistöihin, yhteisiin tapahtumiin ja siihen, että toiminnalle on ollut kysyntää. Järjestöt ovat kokeneet, että uusien ihmisten mukaan tulo järjestötoimijoiksi on tuonut positiivista kehitystä toimintaan. Lisäksi he ovat tyytyväisiä yhteistyöhön kempeleläisten ja lähipaikkakuntien järjestöjen kanssa. Huolena työpajoihin osallistuvissa järjestöissä on järjestötoimijoiden ikääntyminen, vastuun kasaantuminen harvoille, nuorempien vapaaehtoisten toimijoiden mukaan saanti, ilmastonmuutoksen vaikutus liikunnan olosuhteiden kehittämiseen, kustannusten nousu, kunnan taloustilanne ja sen vaikutukset järjestötoimintaan. Osa järjestöistä koki, että toiminta ei ole palautunut entiselleen koronapandemian jälkeen, osa taas oli huolissaan siitä, että toiminta laajenee liian suureksi suhteessa toimijoiden määrään. Työpajaan osallistuneet järjestöt toivoivat tiiviimpää yhteistyötä kunnan eri palveluiden ja yhdistysten välillä, luonnon vaalimista yhdessä, tiloja järjestöille, lisää näkyvyyttä järjestöille, riittävän suurien avustuksien, rakennuslupien, tukea järjestötoimijoiden uupumisen ehkäisemiseksi sekä hyvien käytäntöjen jakamista.

Kempeleessä on yhteensä 1655 yritystoimipaikkaa, joissa on yhteensä 4916 työpaikkaa. Suurimmat toimialat ovat teollisuus (1043 työpaikkaa), rakentaminen (943) sekä tukku- ja vähittäiskauppa (898). Kempeleessä on 7040 työpaikkaa, joista 1250 on terveys- ja sosiaalipalveluissa. Viimeisen 10 vuoden aikana ovat kasvaneet erityisesti sosiaalihuollon laitospalvelujen työpaikat (+75 %) sekä urheilutoiminta sekä huvi- ja virkistyspalvelut (+74 %). Jälkimmäisten kokonaismäärä on kuitenkin vielä pieni, hieman alle 100 työpaikkaa.

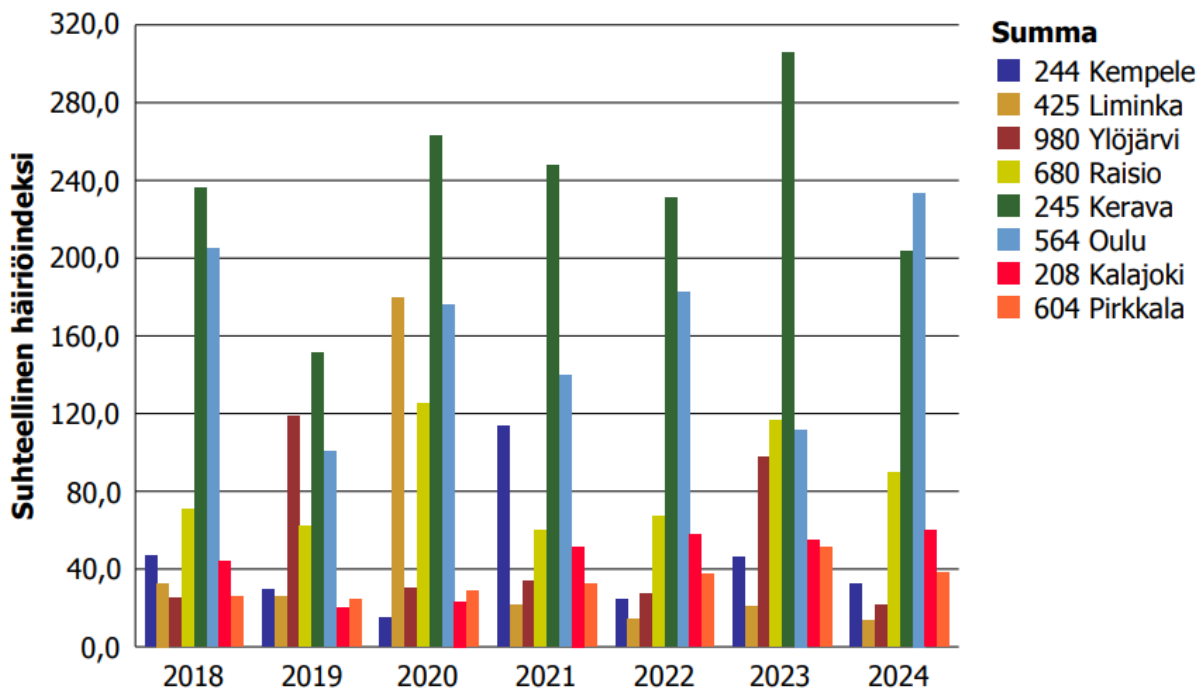
Kempeleen kunta tukee yrittäjiä monin tavoin. Heille järjestetään uusyritysneuvontaa ja palveluaan muutoin tarpeen mukaisesti. Lisäksi kunnanjohtaja elinvoimajohtaja ja kunnanjohtaja sekä työllisyyspalveluista työnantajapalveluiden asiantuntija käy tapaamassa ja keskustelemassa yrittäjien kanssa. Näin tiedetään, miten yritykset voivat. Kunta tekee läheistä yhteistyötä Kempeleen yrittäjäyhdistyksen kanssa ja osallistuu esimerkiksi kerran kuussa järjestettävään yritysten aamupalatilaisuuteen. Elinvoimajohtaja osallistuu myös yrittäjäyhdistyksen hallituksen kokouksiin. Tavoitteena on lähentää yhteistyötä entisestään, mitä tarkoitusta varten yrittäjät sekä kunnan päättäjät ja työntekijät järjestävät useamman yhteisen tapaamisen vuosittain. Kunnan pääroolina yritysten tukemisessa on toimintaedellytysten rakentaminen eli maanhankinta, kaavoitus ja kunnallistekniikan rakentaminen.

6 Miltä Kempeleen turvallisuus näyttää?

Turvallisuuteen liittyvät indikaattorit on saatu poliisilta ja pelastuslaitokselta.

Tässä on koottuna keskeisimmät indikaattorit. Katuturvallisuusindeksin sijaan nykyisin käytetään enemmän häiriöindeksiä, joka muodostuu useammasta indikaattorista. Mitä korkeampi arvo on, sitä enemmän häiriöitä on tapahtunut suhteutettuna asukaslukuun. Kempeleessä häiriöindeksin lukema on vaihdellut vuosittain. Vuonna 2024 lukema on ollut 33. Vuonna 2021 häiriöitä on ollut eniten (indeksi 114), vuonna 2020 vähiten (indeksi 15). Alla olevassa kuvassa ilmenee häiriöindeksi suhteessa vertailukuntiin.

Kuva 5. Suhteellinen häiriöindeksi vertailukunnittain 2018–2024. Lähde: Poliisin tietokannat.

Poliisin vuoden 2024 tilastojen mukaan huumausainerikoksia on tapahtunut 27, varkaus- ja varkauden yrityksiä 38 sekä näpistys- ja näpistyksen yritys 45 kappaletta. Ilmoitettuja rikoslakirikoksia (ei liikenne rikokset) 32/1000 asukas. Näissäkin tilastojen lukemissa on vaihtelevuutta vuosien aikana. Poliisi on kuitenkin arvioinut Kempeleen turvallisuuden tilan tilastojen perusteella hyväksi.

Pelastuslaitokselta saadun tulokannan mukaan vuosien 2023–2024 tilastoissa Kempeleessä riskiluokista riippumaton toimintavalmiusajan mediaani on ollut ensimmäisen yksikön osalta 6:20 min, tehokkaan pelastustoiminnan alkamisen osalta 8:40 min ja päivittäisiä suurempien tilanteiden pelastusjoukkueen osalta 14:00 min. Toteumat ovat parhaimmasta päästä Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimialueella ja alittavat huomattavasti palvelutasopäätökseen kirjatut enimmäisaajat.

7 Arvio toteutuneesta hyvinvoinnin edistämistoiminnasta

Jokaiselle tavoitteelle on vuosittain määritelty hyvinvoinnin toimenpiteet, joita on seurattu talouden seurannan yhteydessä. Arvio toteutuneesta hyvinvoinnin edistämisen toiminnasta on tehty värikoodein vuoden 2025 toimenpiteisiin verraten. Vihreä=toteutunut hyvin, keltainen =toteutunut osittain, punainen=kehittettävää. Toteuman arviointia on selitetty tarkemmin kohdassa huomioitavaa. Lisäksi eri ikäryhmien osallisuustyössä on tullut esille, että jatkossa on tärkeä huomioida hyvinvointityössä kaikki ikäryhmät, myös työikäiset ja ikäihmiset.

Tavoite 2022–2025	Arvio	Huomioitavaa
Lasten ja nuorten fyysisen ja psyykkisen jaksamisen vahvistaminen		• Lukudiplomien suorittaneiden määrän nostaminen ja tässä tehtävässä koulujen sekä kirjaston yhteistyön edelleen kehittäminen. • Lapsiperheiden, lasten ja nuorten liikuntaneuvonnan kehittäminen yhteistyössä Pohteen lasten ja äitiysneuvolan kanssa. • Vanhemmuuden tuen edelleen jatkaminen. • Ruoka-aputoimintamallin edelleen kehittäminen edelleen.
Nuorisotyöttömyyden vähentäminen		• Lakeuden Sillat -hanke toiminut hyvin ja tavoittanut asiakkaita. Toiveena on, että toiminta jatkuu edelleen hankkeen päättymisen jälkeen. • Kesätyöseteleitä on jaettu. • Omavalmentajia on nimetty alle 30-vuotiaille. • Pohteelta on ollut vaikeuksia löytää työpari aktivointi- ja monialaisten suunnitelmien laatimiseen ja yhteisten toimintamallin luominen on kesken.
Eri ikäisten liikuntaolosuhteiden ja palvelujen kehittämisen		• Poikkitoiminnallisen liikuntapalveluiden ja olosuhteiden kehittämisryhmän (LIPA) myötä lähiliikunta- ja ulkoliikuntapaikkojen kehittämiseen ja kunnossapitoon on tullut systemaattisuutta. • Liikkumisen olosuhteista ja palveluista on viestitty aktiivisesti ja liikunnan viestintä on kehittynyt. • Liikuntasuunnitelmaa ei ole päivitetty. • Liikuntaneuvonnan kehittämishanke toiminut hyvin ja tavoittanut hyvin asiakkaita, erityisesti työikäisiä ja ikäihmisiä. Kyseessä on hanke – toiminnan jatkuvuus hankkeen päätyttyä.
Kulttuuri- ja tapahtumatarjonnan lisääminen		• Kulttuurin saavutettavuutta on pystytty kehittämään, tapahtumatarjontaa lisätty ja yhteistyötä tehty laajemmin. • Oulu2026 ohjelma on suunniteltu yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Varsinainen toteutus juhluvuotena. • Kulttuurikasvatussuunnitelman laatiminen on käynnistetty varhaiskasvatuksen kanssa. Opetuksessa kulttuurikasvatussuunnitelma on sisällytetty opetussuunnitelmaan ja sitä on kehitetty jo pitkään. Jatkossa tehdään yhteinen kulttuurikasvatussuunnitelma varhaiskasvatukseen ja opetukseen. • Kulttuuriluotsi/ -kaveri toiminnan kehittäminen (HYTE-kertoimen indikaattori).
Ennaltaehkäisevän päihde- ja mielenterveyshäiriöiden vähentäminen		• Perustettu uusi monialainen mielen hyvinvoinnin, ehkäisevän päihdetyön, lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn ryhmä (MIEPÄVÄKI). Ryhmä käynnistynyt lokakuussa 2025. Yhteistyö vielä alussa. • Monialaisen yhteistyön kehittäminen teemojen edistämiseksi edellyttää vielä työtä kunnan sisäisesti ja Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen kanssa.
Yhteistyörakenteiden luominen ja yhteistyön kehittämisen hyvinvointialueiden kanssa		• Yhteistyön rakenteiden toimivuus on vaihtelevaa; osassa yhteistyö toimii hyvin, osassa on paljon kehitettävää, osa on toiminut valtuustokauden aikana aiemmin hyvin, mutta heikentynyt valtuustokauden loppuvaiheessa. Kehitettävää on siis edelleen.

Kuva 4. Arvio toteutuneesta hyvinvoinnin edistämisen työstä edelliseen valtuustokauteen ja vuoteen 2025 verraten.

8 Hyvinvointisuunnitelma: Mihin Kempeleessä keskitytään vuosina 2026–2029?

Keskeiset hyvinvointitavoitteet asetetaan koko suunnitelmakaudelle. Toimenpiteet valmistellaan hyvinvointiryhmässä vuosittain talousarvion yhteydessä ja niitä seurataan osana talousarvion seurantaa ja tilinpäätöstä.

Teema	Tavoitteet	2026	2027	2028	2029
1. Lapset, nuoret ja lapsiperheet	Tuemme oppilaiden kouluviihtyvyyttä				
	Puutemme varhaisessa vaiheessa ristiriitatilanteisiin				
	Edistämme monipuolisesti luku- ja kirjoitustaitoa				
	Tuemme vanhemmuutta				
2. Työikäiset	Tuemme nuorten aikuisten ja yli 50-vuotiaiden mahdollisuuksia työllistymiseen				
	Kehitämme erityisryhmien ja työttömien vapaa-ajan palvelujen tarjontaa				
	Luomme mahdollisuuksia ja kehitämme rakenteita yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistamiseksi				
3. Ikäihmiset	Teemme konkreettisia toimia ja viestimme kaatumisten ehkäisyn keinoista				
	Luomme mahdollisuuksia ja kehitämme rakenteita yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistamiseksi				
4. Päihteet, mielen hyvinvointi, väkivallan ehkäisy	Viestimme aktiivisesti teemoista ja huomioimme teemapäivät				
	Järjestämme teemoihin liittyen tapahtumia ja näyttelyitä				
5. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	Tuemme haasteellisessa elämäntilanteessa olevia ihmisiä				
6. Turvallisuus ja varautuminen	Edistämme kuntalaisten turvallisuuden tunnetta				
	Edistämme liikenneturvallisuutta kunnan alueella				
7. Kulttuuri	Parannamme kulttuurin saavutettavuutta				
	Säilytämme kulttuuriperintöä tuleville sukupolville				
8. Liikunta	Tuemme kaikenikäisten liikunnallista elämäntapaa ja kehitämme liikuntaolosuhteita				
	Edistämme terveellisiä elintapoja liikunta- ja hyvinvointineuvonnan avulla				
9. Luonnon kestävyys ja monimuotoisuus	Säilytämme olemassa olevaa viherympäristöä				
	Lisäämme luonnon monimuotoisuutta				
	Turvaamme arvokkaat luontokohteet				

9 Mistä löydän lisätietoa ja keneltä voin kysyä lisää?

Kunnalla on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen nettisivut, jotka löytyvät tämän linkin kautta:

<https://www.kempele.fi/kunta-ja-hallinto/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistaminen.html>

Laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma on luettavissa: <https://www.kempele.fi/kunta-ja-hallinto/paatoksenteko/saannot-ja-suunnitelmat.html>

Lisätietoja voi kysyä hyvinvointikoordinaattorilta ja kunnanjohtajalta, joiden yhteystiedot löytyvät:

<https://www.kempele.fi/yhteystiedot.html>

Lähteet

Hyte-kerroin-kannustin kunnille. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2025. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/hyvinvointijohtaminen-kunnassa/hyte-kerroin-kannustin-kunnille> [Viitattu 31.10.2025.]

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen eri toimialoilla. MIKÄ IHMEEN HYTE? Luottamushenkilöopas hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Kuntaliitto. 2025. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2025/2308-mika-ihmeen-hyte-luottamushenkilöopas-hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisesta> [Viitattu 3.11.2025.]

Lapsiystävällinen kunta -toimintamalli. Kempeleen kunta. 2025. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.kempele.fi/kunta-ja-hallinto/lapsiystavallinen-kunta-toimintamalli.html> [Viitattu 14.11.2025.]

Lapsiystävällinen kunta -toimintamalli. Suomen Unicef. 2025. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.lapsiystavallinenkunta.fi/> [Viitattu 14.11.2025.]

TEAvisari. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2025. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://teaviisari.fi/teaviisari/fi/index> [Viitattu 3.11.2025.]

Liite 1. Kuntakortti.

1 (2)

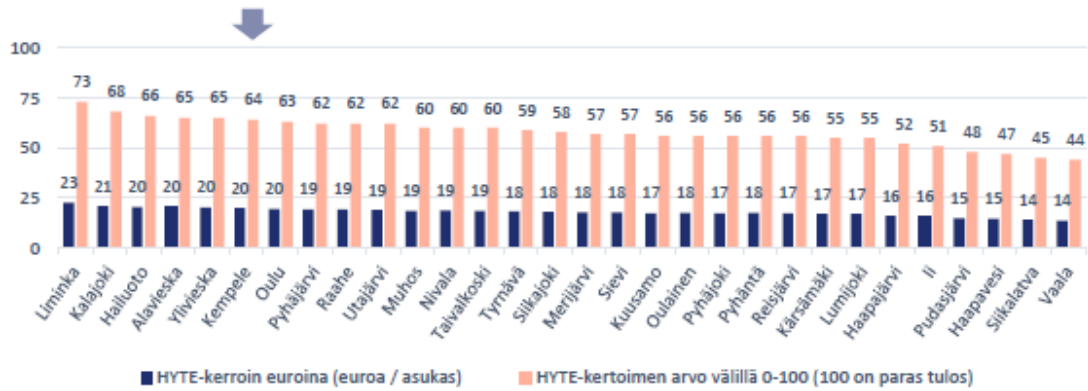
Hyvinvoinnin kuntakortti 2025

Kunnan nimi: Kempele

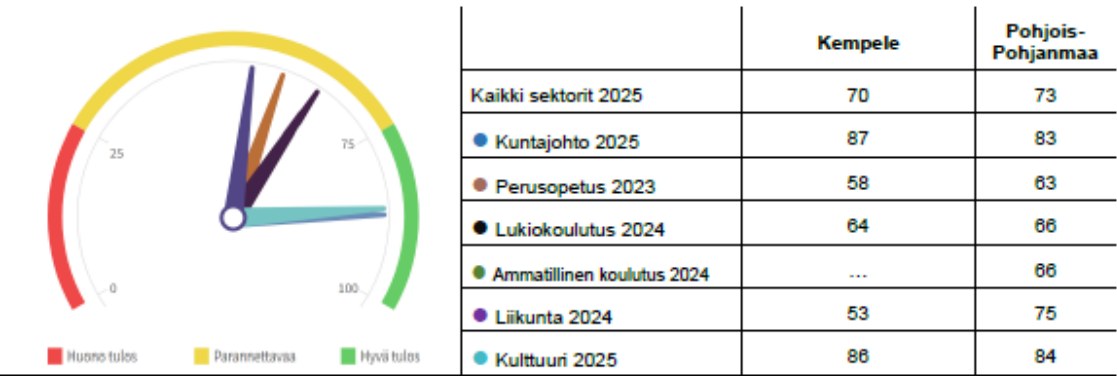

Asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen kunnassa

Mitä oli kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimen arvo ja euromäärä vuonna 2024?

Kuinka aktiivisesti kunta edisti asukkaiden terveyttä vuosina 2023–2025 (TEAvisari)?

Lisätietoa asukkaiden hyvinvoinnin edistämisestä kunnassa

Mistä löytää lisätietoa asukkaiden hyvinvointia edistävästä työstä kunnassa?

Hyvinvointikertomus- ja suunnitelma	https://www.kempele.fi/kunta-ja-hallinto/paatoksenteko/saannot-ja-suunnitelmat.html
Hyvinvoinnin edistämisen verkkosivu	https://www.kempele.fi/kunta-ja-hallinto/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistaminen.html

Keneen voi olla yhteydessä, jos haluaa lisätietoa asukkaiden hyvinvoinnin edistämisestä kunnassa?

Nimi	Nimike	Sähköpostiosoite	Puhelinnumero
Katja Vähäkuopus	Hyvinvointikoordinaattori	katja.vahakuopus@kempele.fi	0504636493
Tuomas Lohi	Kunnanjohtaja	tuomas.lohi@kempele.fi	0500688594

Asukkaiden hyvinvointia edistävä yhteistyö alueen kunnan ja Pohteen välillä valtuustokaudella 2025–2029?

Mitkä asukkaiden hyvinvoinnin kuusi hyvää ja kuusi huolestuttavaa asiaa olisi tärkeintä huomioida sekä kunnan että Pohteen ennaltaehkäisevässä ja hyvinvointia edistävässä toiminnassa valtuustokaudella 2025–2029?

Hyvät asiat		Huolestuttavat asiat	
1.	Järjestöyhteistyön tuki mielenterveyden asioissa	1.	Mielen hyvinvoinnin haasteet kaikenikäisillä
2.	Ikäihmisten hyvinvoinnin verkosto on käynnistynyt	2.	Kaatumiset ikäihmisillä
3.	Perhekeskustoiminta -mallia kehitetään	3.	Vanhemmuuden haasteet ja parisuhteiden tukeminen
4.	Ruoka-aputoimintamallit ja siinä tehtävä yhteistyö	4.	Taloudellisten haasteiden lisääntyminen
5.	Eri ikäisten terveystarkastukset toimivat hyvin	5.	Vammaisten ja erityistä tukea tarvitsevien ihmisten palvelut ja yhteistyö
6.	Päihteiden käyttö ja tupakointi on vähentynyt	6.	Rahapelaamisen lisääntyminen

Hyvinvointia edistävä yhteistyö Pohteen ja kunnan välillä: Mitkä ovat kunnan mielestä kolme parhaiten toimivaa asiaa, jotka kunta haluaa säilyttää tulevilla valtuustokaudella? Mitkä ovat kunnan mielestä kolme tärkeintä asiaa, joihin liittyvää yhteistyötä tulisi kehittää yhdessä tulevilla valtuustokaudella?

Hyvin toimiva yhteistyö		Kehittämistä kaipaava yhteistyö	
1.	Kouluterveydenhuollon ja oppilashuollon kanssa tehtävä yhteistyö on pääasiassa toimivaa ja hyvää, etenkin jos henkilökunta on säilynyt samana	1.	Ennaltaehkäisevä, varhaisesti puuttuva ja keskustelevalle yhteistyö kaikissa hyvinvointiin liittyvissä teemoissa
2.	Liikuntapalveluiden ja liikuntaneuvonnan kanssa yhteistyö	2.	Mielenterveys- ja sosiaalipalveluiden kanssa tehtävä yhteistyö
3.	Kaikkeen jalkautuvaan työhön, jossa ihmisillä, tekijöillä ja toimijoilla on nimet ja kasvot, ollaan tyytyväisiä	3.	Pitkäaikaistyöttömien parempi palvelupolku

Kempeleen kunta

Vihikari 10, 90440 Kempele

PL 12, 90441 Kempele

kempele@kempele.fi

08 5587 2200

